

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

Norādījumi

Jautājumi un atbildes: Bloķēšanas statūta atjauninājumu pieņemšana

(2018/C 277 I/03)

Piezīme. Komisija pēc vajadzības pārskatīs un atjauninās šos norādījumus arī gadījumā, ja radīsies jauni jautājumi.

7. augustā stājās spēkā Komisijas Deleģētā regula (ES) 2018/1100 ⁽¹⁾. Ar šo deleģēto regulu ir veikti grozījumi Padomes 1996. gada 22. novembra Regulas (EK) Nr. 2271/96, ar ko paredz aizsardzību pret trešās valsts pieņemtu tiesību aktu eksteritoriālas piemērošanas sekām un no tiem izrietošām vai ar tiem pamatotām darbībām ⁽²⁾ (turpmāk tekstā – “Bloķēšanas statūts”), pielikumā.

Regulu ar grozījumiem uzņēmējiem piemēro nekavējoties, un to īsteno un piemēro valsts iestādes un tiesas.

Bloķēšanas statūta mērķis ir aizsargāt iedibināto tiesisko kārtību, Savienības intereses un to fizisko un juridisko personu intereses, kuras izmanto tiesības saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību pret šādu tiesību aktu eksteritoriālas piemērošanas prettiesiskajām sekām.

Šā dokumenta mērķis ir sniegt norādījumus par to, kā piemērot noteiktas Bloķēšanas statūta normas. Tas pilnā mērā neaptver visas šā tiesību akta normas un neveido jaunas normas. Saistošs ir tikai *Oficiālajā Vēstnesī* publicētais Bloķēšanas statūta juridiskais teksts.

Komisija uzrauga Savienības tiesību piemērošanu, ko kontrolē Eiropas Savienības Tiesa. Saskaņā ar Līgumiem tikai Eiropas Savienības Tiesa var sniegt juridiski saistošas Savienības iestāžu pieņemto tiesību aktu interpretācijas.

1. IEDAĻA. VISPĀRĪGI JAUTĀJUMI

1. Kas ir Bloķēšanas statūts?

Eiropas Savienība Bloķēšanas statūtu ieviesa 1996. gadā, reaģējot uz Amerikas Savienoto Valstu (ASV) pieņemtajiem tiesību aktiem par eksteritoriālajām sankcijām pret Kubu, Irānu un Lībiju. Tas ir nozīmīgs sasniegums saistībā ar vienotu ES rīcību pret trešo valstu pieņemto eksteritoriālo tiesību aktu prettiesiskās sekas.

Bloķēšanas statūta mērķis ir apkarot prettiesiskās sekas, ko statūta 11. pantā norādītajām fiziskajām un juridiskajām personām (turpmāk “ES operatori”) rada trešo valstu eksteritoriālās sankcijas. Tātad tā galvenais nolūks ir aizsargāt ES operatorus, kas atbilstīgi Savienības tiesībām veic likumīgu starptautisku tirdzniecību un/vai kapitāla apriti, kā arī saistītas komercdarbības ar trešām valstīm.

Bloķēšanas statūts tiek piemērots attiecībā uz tā pielikumā minētajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem (turpmāk tekstā – “uzskaitītie eksteritoriālie tiesību akti”), kas pašreiz ir ASV pasākumi pret Kubu un Irānu.

⁽¹⁾ OV L 199 I, 7.8.2018., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 309, 29.11.1996., 1. lpp.

Bloķēšanas statūta pamatprincips ir tāds, ka ES operatori nepakļaujas uzskaitījumiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem vai jebkādiem uz tiem balstītiem lēmumiem, nolēmumiem vai aktiem, ja ES neatzīst, ka tie ir piemērojami ES operatoriem (5. panta pirmā daļa).

Bloķēšanas statūts arī paredz, ka ES operatori 30 dienās informē arī Eiropas Komisiju par visiem notikumiem, kas izriet no uzskaitījumiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem vai ar tiem pamatotās vai no tiem izrietošām darbībām, kas tieši vai netieši ietekmē viņu ekonomiskās vai finansiālās intereses (2. panta pirmā daļa). Viņi var to darīt vai nu tieši⁽¹⁾, vai ar dalībvalstu kompetento iestāžu starpniecību. Eiropas Komisija informē tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kurā informāciju sniegušais operators ir rezidents vai ir reģistrēts, par šādu ienākošo informāciju (2. panta trešā daļa).

Attiecībā uz juridiskām personām šis pienākums attiecas uz direktoriem, vadītājiem un citām personām ar vadītāja pienākumiem.

2. Kam piemēro Bloķēšanas statūtu?

Bloķēšanas statūta 11. pants nosaka, ka to piemēro tiem, ko Komisija šajā dokumentā sauc par "ES operatoriem", proti:

- 1) ikvienai fiziskai personai, kas ir Savienības rezidents un dalībvalsts pilsonis;
- 2) ikvienai juridiskai personai, kas ir reģistrēta Savienībā;
- 3) ikvienam dalībvalsts pilsonim, kas veic uzņēmējdarbību ārpus Savienības, un ikvienai kuģniecības sabiedrībai, kura veic uzņēmējdarbību ārpus Savienības un ko kontrolē dalībvalsts pilsoņi, ja to kuģi ir reģistrēti minētajā dalībvalstī saskaņā ar tās tiesību aktiem⁽²⁾;
- 4) ikvienai fiziskai personai, kas ir Savienības rezidents, ja vien šī persona neatrodas savā pilsonības valstī;
- 5) ikvienai citai fiziskai personai Savienības teritorijā, tostarp Savienības teritoriālajos ūdeņos un gaisa telpā, kā arī jebkurā lidmašīnā vai uz jebkura kuģa, kas ir dalībvalsts jurisdikcijā vai kontrolē, ja šī persona darbojas savā profesijā.

Attiecībā uz filiāļu vai meitasuzņēmumu situāciju, lūdzam skatīt 21. jautājumu.

3. No kura brīža piemēro atjaunināto Bloķēšanas statūtu?

Bloķēšanas statūta atjauninājumu piemēro visiem ES operatoriem, kā definēts iepriekš, no tā spēkā stāšanās datuma, t. i., 2018. gada 7. augusta. Līgumsaistību gadījumā to piemēro neatkarīgi no tā, vai tās ir noslēgtas pirms atjauninātā Bloķēšanas statūta iepriekšminētā spēkā stāšanās datuma.

4. Kā Bloķēšanas statūts aizsargā ES operatorus?

Bloķēšanas statūts:

— **Anulē Eiropas Savienībā visu to ārvalstu lēmumu, tostarp tiesu nolēmumu vai arbitrāžas tiesu lēmumu ietekmi, kuru pamatā ir uzskaitītie eksteritoriālie tiesību akti vai citi akti un noteikumi, kas pieņemti saskaņā ar tiem (4. pants).**

Tas nozīmē, ka Eiropas Savienībā netiks atzīts neviens lēmums, vai tas būtu administratīvas, tiesu, arbitrāžas iestādes vai jebkāda cita rakstura lēmums, ko pieņēmusi trešā valsts un kura pamatā ir Bloķēšanas statūta pielikumā uzskaitītās tiesību normas vai akti, ar kuriem šīs normas tiek sīkāk izstrādātas vai īstenotas. Tāpat arī Eiropas Savienībā netiks izpildīts neviens lēmums, kurā pieprasīta, piemēram, konfiskācija vai ekonomisku sankciju piemērošana pret ES operatoru, pamatojoties uz iepriekšminētajiem tiesību aktiem. Tas pasargā ES operatorus no šādu lēmumu sekām Savienībā.

Valstu iestādes, tostarp valstu jurisdikcijas un arbitri, piemēro un īsteno Bloķēšanas statūtu un īpaši nodrošina, ka tiek pilnībā ievērots iepriekšminētais pienākums, kas tieši izriet no tā.

⁽¹⁾ Rakstot uz e-pastu: relex-sanctions@ec.europa.eu.

⁽²⁾ 1. panta 2. punkts Padomes 1986. gada 22. decembra Regulā (EEK) Nr. 4055/86, ar ko brīvas pakalpojumu sniegšanas principu piemēro jūras pārvadājumiem starp dalībvalstīm un starp dalībvalstīm un trešām valstīm (OV L 353, 17.12.1990., 16. lpp.).

- **Ļauj ES operatoriem saņemt atlīdzību par zaudējumiem, ko tiem radījusi uzskaitīto eksteritoriālo tiesību aktu piemērošana no fizisku vai juridisku personu puses (6. pants).**

Tas nozīmē, ka ES operatori ir likumīgi pilnvaroti pieprasīt kompensāciju par ciestajiem zaudējumiem no tiem, kas tos viņiem ir radījuši. Sīkāku informāciju par šo iespēju skatīt 12. līdz 15. jautājumā.

- **Ļauj ES operatoriem pieprasīt atļauju pakļauties uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem, ja to nedarot varētu nodarīt nopietnu kaitējumu viņu pašu vai Eiropas Savienības interesēm (5. panta otrā daļa).**

Tas nozīmē, ka konkrētos un pienācīgi pamatotos apstākļos un atkāpjoties no noteikuma, Komisija var atļaut ES operatoriem rīkoties saskaņā ar uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem. Sīkāku informāciju par šo iespēju skatīt 16. līdz 20. jautājumā.

5. Vai Bloķēšanas statūts uzliek par pienākumu ES operatoriem veikt darījumus ar Irānu vai Kubu? Kādu nostāju viņiem būtu jāizvēlas starp uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem un Bloķēšanas statūtu?

ES operatori var brīvi veikt uzņēmējdarbību pēc saviem ieskatiem saskaņā ar ES tiesību aktiem un piemērojamiem valsts tiesību aktiem. Tas nozīmē, ka tie var brīvi izvēlēties, vai uzsākt darbību, turpināt vai pārtraukt darījumus Irānā vai Kubā, un vai iesaistīties ekonomikas nozarē, pamatojoties uz savu ekonomiskās situācijas izvērtējumu. Bloķēšanas statūts ir paredzēts tieši tam, lai nodrošinātu, ka šādus ar uzņēmējdarbību saistītus lēmumus varētu pieņemt brīvi, t. i., tie ES operatoriem netiktu uzspiesti ar uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem, kuri Savienības tiesību aktos netiek atzīti par ES operatoriem piemērojamiem.

6. Kāpēc Bloķēšanas statūts tiek atjaunināts?

Nepieciešamību pēc atjaunināšanas izraisīja ASV 2018. gada 8. maija vienpusējais lēmums atkārtoti piemērot eksteritoriālās sankcijas pret Irānu, vienlaicīgi atsaucot savu līdzdalību Kopīgajā visaptverošajā rīcības plānā (JCPOA), ko 2015. gadā parakstīja Irāna, no vienas puses, un Ķīna, Francija, Krievija, Apvienotā Karaliste, Vācija, ASV un Eiropas Savienība, no otras puses. Vienošanās būtiska daļa ir noteiktu, pret Irānu vērstu sankciju atcelšana. Tas, ka ASV atkārtoti noteica eksteritoriālās sankcijas, varētu potenciāli ietekmēt ES operatorus, kuri sadarbībā ar Irānu veic likumīgu uzņēmējdarbību. Šādi tiesību akti tiks atkārtoti piemēroti no 2018. gada 7. augusta un 2018. gada 5. novembra.

7. Kas Bloķēšanas statūtā ir izmainījies?

Eiropas Komisija ir atjauninājusi Bloķēšanas statūta pielikumu, palielinot uzskaitīto eksteritoriālo tiesību aktu skaitu, uz kuriem attiecas Bloķēšanas statūtā ietvertie aizsargpasākumi. Tagad pielikumā ir ietvertas ASV eksteritoriālās sankcijas, ko ASV saskaņā ar JCPOA atcēla un kas tika vai tiks piemērotas no jauna. Ir svarīgi atzīmēt, ka tas ietver arī visas uz tiem pamatotas vai no tām izrietošas darbības.

Konkrēti, pielikumā pievienotie uzskaitītie eksteritoriālie tiesību akti ir šādi:

- “*Iran Sanctions Act of 1996*” (1996. gada Likums par sankcijām pret Irānu) ⁽¹⁾,
- “*Iran Freedom and Counter-Proliferation Act of 2012*” (2012. gada Likums par Irānas brīvību un masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanu),
- “*National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2012*” (Likums par Nacionālās aizsardzības sankcijām 2012. budžeta gadam),
- “*Iran Threat Reduction and Syria Human Rights Act of 2012*” (2012. gada Likums par Irānas radīto draudu samazināšanu un cilvēktiesībām Sīrijā) un
- “*Iran Transactions and Sanctions Regulations*” (Noteikumi par darījumiem ar un sankcijām pret Irānu).

Vienkāršības labad minēto aktu un noteikumu normas, kurām ir prettiesiska eksteritoriāla ietekme, ir apkopotas pielikumā. Lai iegūtu pilnīgu pārskatu, ir jāizskata attiecīgās normas.

⁽¹⁾ Šis likums bija iekļauts pielikumā jau kopš 1996. gada. Taču pielikumā tagad atspoguļots tā pašreizējais saturs ar gadu gaitā veiktajiem grozījumiem.

8. Vai Bloķēšanas statūts ir izmantots līdz šim?

Kopš 1996. gada Bloķēšanas statūts ir piemērots galvenokārt attiecībā uz ASV eksteritoriālajām sankcijām pret Kubu. 1998. gadā Savienība un ASV parakstīja Saprašanās memorandu, ar kuru ASV administrācija apturēja dažu pret Kubu vērstu eksteritoriālo sankciju normu piemērošanu "uz tik ilgu laiku, kamēr ES un citas sabiedrotās valstis turpina savus intensīvos centienus veicināt demokrātiju Kubā".

9. Kā vēl Bloķēšanas statūts var palīdzēt ES operatoriem?

Bloķēšanas statūts attiecas uz visiem ES operatoriem, neraugoties uz to lielumu un darbības jomu.

Vēl bez 4. jautājumā uzskaitītajiem aizsargpasākumiem Bloķēšanas statūts ir noderīgs arī kā rīks, lai identificētu trešo valstu eksteritoriālos tiesību aktus un to galvenās normas, kuru piemērošana ES operatoriem var radīt prettiesiskas sekas. Šie noteikumi ir apkopoti pielikumā. Tas var izrādīties īpaši noderīgi maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), jo tiem ir ierobežotāki resursi, lai pārliecinātos, kuri uzskaitītie eksteritoriālie tiesību akti varētu ietekmēt to darbību, un, piemēram, lai tie būtu spējīgi Komisijai sniegt attiecīgo informāciju saskaņā ar 2. panta pirmo daļu (sk. 1. jautājumu).

10. Kurš ir atbildīgs par Bloķēšanas statūta īstenošanu? Vai dalībvalstīm ir pienākums saukt pie atbildības par Bloķēšanas statūta jebkuru iespējamu pārkāpšanas gadījumu?

Dalībvalstu iestādes ir atbildīgas par Bloķēšanas statūta īstenošanu, tai skaitā par sankciju pieņemšanu un īstenošanu šo iestāžu attiecīgajā tiesiskajā kārtībā saistībā ar iespējamiem pārkāpumiem. Šādas sankcijas tiek noteiktas valsts tiesību aktos un tāpēc dažādās dalībvalstīs var atšķirties. Taču, neraugoties uz atšķirībām, visām sankcijām jābūt efektīvām, proporcionālām un preventīvām (9. pants).

Dalībvalstu ziņā ir arī nodrošināt, ka Bloķēšanas statūta kārtība tiek piemērota, tai skaitā pēc vajadzības un attiecīgā gadījumā piemērojot minētās sankcijas saskaņā ar savām valsts procedūrām.

11. Kādi ir Eiropas Komisijas pienākumi?

Saistībā ar Bloķēšanas statūtu Eiropas Komisijas galvenie pienākumi ir šādi:

- izdarīt grozījumus Bloķēšanas statūta pielikumā ietvertajā eksteritoriālo tiesību aktu sarakstā, pieņemot deleģētus tiesību aktus (1. panta otrā daļa),
- vākt informāciju no ES operatoriem par iespējamiem uzskaitīto eksteritoriālo tiesību aktu piemērošanas gadījumiem (2. pants),
- piešķirt atļaujas ES operatoriem īpašos un pienācīgi pamatotos apstākļos, kad pastāv nepieciešamība pilnīgi vai daļēji pakļauties uzskaitītajām eksteritoriālajām sankcijām, lai izvairītos no nopietna kaitējuma izdarīšanas savām vai Savienības interesēm; un pieņemt kritērijus, uz kuru pamata tiks izvērtēti pieteikumi (5. panta otrā daļa saistībā ar 7. panta b) punktu ⁽¹⁾), pieņemot īstenošanas aktus.

Pārējie ar procedūru saistītie pienākumi ir minēti 7. panta a), d), e) punktā un 10. pantā.

Turklāt, pildot Līgumu izpildes uzrauga pienākumus, Komisija pārrauga Savienības tiesību pareizu un vienotu īstenošanu Eiropas Savienības Tiesas kontrolē.

Lai iegūtu papildu informāciju par Eiropas Komisijas pienākumiem, rakstiet uz: relex-sanctions@ec.europa.eu.

⁽¹⁾ Šo pienākumu veikšanā Komisijai palīdz Bloķēšanas statūta 8. panta pirmajā daļā minētā Eksteritoriālo tiesību komiteja. Šo komiteju veido dalībvalstu pārstāvji.

2. IEDAĻA. ZAUDĒJUMU ATGŪŠANA

12. Par kāda veida zaudējumiem ES operatori var saņemt atlīdzību?

Saskaņā ar 6. pantu ES operatori var saņemt atlīdzību "atlīdzību par jebkādiem zaudējumiem, tostarp tiesas izdevumus, ko šai personai radījusi pielikumā precizēto tiesību aktu piemērošana vai ar tiem pamatotas vai no tiem izrietošas darbības." Tādējādi atbilstīgi Bloķēšanas statūta mērķim – pasargāt – zaudējumu, par kuriem var pieprasīt atlīdzību, apjoms ir ļoti plašs.

13. No kā ES operatori var pieprasīt kompensāciju par šiem zaudējumiem? Vai ES operatori var iesūdzēt tiesā ASV iestādes, lai saņemtu atlīdzību par zaudējumiem?

ES operatori atlīdzību var iegūt no "fiziskas vai juridiskas personas vai jebkuras citas juridiskas vienības, kas radījusi zaudējumus, vai no jebkuras personas, kura darbojas tās interesēs vai kā starpnieks."

Tas, kurš tieši būs atbildētājs katrā konkrētā gadījumā, būs atkarīgs no lietas specifikas, no radīto zaudējumu veida, personas vai juridiskas vienības, kas tos reāli ir radījuši, iespējamās dalītās atbildības par šo zaudējumu radīšanu utt. Šā jautājuma izlemšana ir kompetentās tiesas ziņā (skatīt 14. jautājumu). Nav iespējams *ex ante* un vispārīgi noteikt, no kā zaudējumu atlīdzināšana tiks pieprasīta.

Taču 6. panta formulējums ir ļoti plašs, tas ietver ne tikai atbildīgās personas un juridiskās vienības, bet arī to pārstāvjus, tādējādi nodrošinot plašāku ES operatoru aizsardzības apjomu.

14. Kā iespējams pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu? Vai Komisija vai valsts iestādes iesaistīsies, sniedzot palīdzību ES operatoriem?

Kā noteikts 6. panta trešajā daļā, atlīdzību par zaudējumiem var iegūt, vērsties tiesās. Tas, kura tiesa būs kompetenta, būs atkarīgs no konkrētā gadījuma, no piemērojamajām normām par jurisdikciju, valsts civilprocesa kodeksa utt. Parasti 6. panta trešā daļa attiecas uz normām, kas ir iestrādātas Briseles Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu izpildi civiltietās un komerclietās ⁽¹⁾ ("Briseles konvencija").

Turklāt 6. panta pēdējā daļā noteikts, ka atlīdzību varētu iegūt, apklājot un pārdodot īpašumu, kas Savienībā pieder fiziskajai vai juridiskajai personai, kura ir radījusi zaudējumus, vai to starpniekiem, vai jebkurai personai, kas rīkojas šādas personas vārdā, tostarp Savienībā reģistrētu uzņēmumu akcijas, kas šīm personām var piederēt. Atlīdzības iegūšana notiek, neierobežojot citus pieejamos līdzekļus, un saskaņā ar piemērojamo likumu.

15. Ko paredz Briseles konvencija?

Bloķēšanas statūts tika pieņemts 1996. gadā. Atsauce, kas minēta tā 6. pantā, uz Briseles konvenciju tagad lasāma kā atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulu (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civiltietās un komerclietās ⁽²⁾.

Saskaņā ar tās 68. pantu šī regula – tāpat kā starp dalībvalstīm – aizstāj 1968. gada Briseles konvenciju, izņemot attiecībā uz to dalībvalstu teritorijām, kuras ietilpst minētās konvencijas teritoriālajā darbības jomā un attiecībā uz kurām šo regulu nepiemēro saskaņā ar LESD 355. pantu.

Šo regulu piemēro civiltietās un komerclietās neatkarīgi no tiesas vai tribunāla būtības, taču tā neattiecas uz valsts atbildību par darbību un bezdarbību, īstenojot valsts varu.

3. IEDAĻA. ATĻAUJAS

16. Kad ES operatori var pieprasīt atļauju saskaņā ar Bloķēšanas statūta 5. panta otro daļu?

Bloķēšanas statūta 5. panta otrā daļa ļauj ES operatoriem pieprasīt atļauju pakļauties uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem, ja nepakļaušanās nodarītu nopietnu kaitējumu viņu pašu vai Savienības interesēm.

⁽¹⁾ Teksts attiecas uz 1968. gada konvenciju, taču atsauce būtu jāsaprot kā atsauce uz 2007. gada konvenciju, kas to aizstāja: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:22007A1221\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:22007A1221(03)).

⁽²⁾ OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.

Lai gan Bloķēšanas statūtā nav definēts, ko nozīmē “nopietns kaitējums”, ir skaidrs, ka gluži ne katrs traucējums vai kaitējums, kas nodarīts ES operatoriem, dos tiem tiesības saņemt atļauju. Tas ir saistīts ar faktu, ka Savienība neakceptē to, ka uzskaitītie eksteritoriālie tiesību akti varētu reglamentēt ES operatoru rīcību tās teritorijā, un iespēja to darīt joprojām ir izņēmums.

Kā paskaidrots Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2018/1101 ⁽¹⁾ 9. apsvērumā, atļauju pieprasījumi ir pamatoti, ja rīcība, ko pieteikuma iesniedzējs vēlas veikt, ir balstīta uz uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem vai šie akti to nosaka. Pieteikuma iesniedzēja ziņā būs noteikti, vai tas tā ir. Atļauju piešķiršanas procedūra nebūtu jāizmanto, lai ES operatori tiektos no Komisijas iegūt tā sauktās “apstiprinājuma vēstules” vai apliecinājumu, ka viņu uzņēmējdarbības lēmumi atbilst Bloķēšanas statūtam. Sīkāku informāciju par uzņēmējdarbības lēmumiem Bloķēšanas statūta kontekstā skatiet 5. jautājumā.

17. Kas ir jāpierāda ES operatoriem, lai iegūtu atļauju?

Saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/1101 3. panta 2. punktu un 3. panta 3. punktu ES operatoriem, kuri pieprasa atļauju, ir, kā minimums, jāpaskaidro, kuriem no uzskaitīto eksteritoriālo tiesību aktu noteikumiem tiem būtu jāpakļaujas un kāda tieši ir rīcība, ko tie vēlas īstenot. ES operatoru ziņā ir pierādīt, kāpēc un kādā veidā nepakļaušanās uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem radītu nopietnu kaitējumu to interesēm vai Savienības interesēm, kas attaisnotu nepieciešamību īpašos un pienācīgi pamatotos apstākļos atkāpties no noteikuma, ko nosaka Bloķēšanas statūts. Ir jāsniedz attiecīgi pierādījumi. Attiecīgo pierādījumu saturs būs atkarīgs no katra konkrētā gadījuma specifikas. Tomēr Komisija, pamatojoties uz gūto pieredzi, apsvērs, vai ir lietderīgi izstrādāt paraugus vai kontrolesarakstus pierādījumu iesniegšanai, lai pamatotu visbiežāk izmantotos pamatojumus.

Atļaujas pieprasījumu var iesniegt individuāli vai vairāki ES operatori kopā, ja to intereses ir pietiekami viendabīgas. Tomēr grupas iesniegtu pieteikumu gadījumā Komisijai jābūt iespējai katrā gadījumā atsevišķi izvērtēt, vai nepakļaušoties uzskaitīto eksteritoriālo tiesību aktu noteikumiem, tiktu nodarīts nopietns kaitējums katra pieteikuma iesniedzēja individuālajām interesēm vai Savienības interesēm.

18. Kas var atļaut ES operatoriem pakļauties uzskaitītajiem eksteritoriālajiem aktiem? Kādā veidā ir iesaistītas dalībvalstis?

Saskaņā ar 5. panta otro daļu, 7. panta b) punktu un 8. pantu šīs atļaujas izsniedz Komisija, kurai palīdz Eksteritoriālo tiesību komiteja. Atļaujas izsniedz, pamatojoties uz kritērijiem, kas noteikti tādā pašā veidā. Minētie kritēriji ir noteikti Īstenošanas regulā (ES) 2018/1101. Komisija turpinās pārskatīt kritērijus. Ja, balstoties uz pieredzi, kas gūta apstrādājot atļauju pieprasījumus, Komisija uzskatīs, ka ir nepieciešami grozījumi, tā veiks atbilstīgus pasākumus.

Eksteritoriālo tiesību komiteju veido katras dalībvalsts pārstāvji, un tā palīdz Komisijai pildīt tās pienākumus saistībā ar atļauju izsniegšanu, īstenojot procedūru, kas pazīstama kā “komiteju procedūra”.

Saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/1101 3. panta 5. punktu Komisija informē Eksteritoriālo tiesību komiteju, tiklīdz tā saņem pieteikumu atļaujas saņemšanai.

19. Kā ES operatori var pieteikties atļaujas saņemšanai un cik ilgs laiks būs vajadzīgs atbildes saņemšanai no Eiropas Komisijas?

Pieteikumi atļaujas saņemšanai jāiesniedz Komisijai rakstveidā vai nu pa pastu (European Commission, Service for Foreign Policy Instruments EEAS 07/99, 1049 Brussels, Belgium), vai pa e-pastu (EC-AUTHORISATIONS-BLOCKING-REG@ec.europa.eu).

Lai gan Komisija centīsies pēc iespējas ātrāk apstrādāt pieprasījumus un atbildēt pieteikumu iesniedzējiem, tam nepieciešamais laiks būs atkarīgs no vairākiem faktoriem, piemēram, konkrētā gadījuma sarežģītības, pieteikuma un sniegto pierādījumu pilnīguma, pieteikuma iesniedzēja savlaicīgas reakcijas uz Komisijas papildu pieprasījumiem, saņemto pieteikumu apjoma, laika, kas Eksteritoriālo tiesību komitejai nepieciešams atzinuma sniegšanai par konkrēto gadījumu, vai tulkojumu nepieciešamības.

20. Kāda ir atļaujas ietekme?

Atļaujas pieprasījumam nav apturošas iedarbības. Atļauja Komisijas Īstenošanas lēmuma veidā stājas spēkā datumā, kurā par to ir paziņots pieteikuma iesniedzējam. Tikmēr ES operatoriem ir pienākums piemērot Bloķēšanas statūtu.

⁽¹⁾ OV L 199 I, 7.8.2018., 7. lpp.

4. IEDAĻA. CITI JAUTĀJUMI

21. Kāda ir situācija saistībā ar Savienībā esošajiem ASV uzņēmumu meitasuzņēmumiem un Savienības uzņēmumu meitasuzņēmumiem ASV?

Pamatā ir trīs situācijas, kas jāizskata atsevišķi:

Ja ASV uzņēmumu ES meitasuzņēmumi tiek veidoti saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem un to reģistrētais birojs, centrālā administrācija vai galvenā uzņēmējdarbības veikšanas vieta ir Savienībā, tie tiek uzskatīti par ES operatoriem. Tas nozīmē, ka tie izmanto visas tiesības un uz tiem attiecas visas saistības saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, tostarp Bloķēšanas statūtu.

ASV uzņēmumu filiāles Savienībā neietilpst iepriekšējā punkta darbības jomā, jo tām nav no šo filiāļu mātesuzņēmuma atsevišķas juridiskas personas statusa. Tās netiek uzskatītas par ES operatoriem. Tāpēc tām nepiemēro Bloķēšanas statūtu.

Uz Savienības uzņēmumu meitasuzņēmumiem ASV attiecas tās tiesības, saskaņā ar kurām tie ir reģistrēti, kas parasti ir ASV tiesības. Tāpēc tie nav uzskatāmi par ES operatoriem, un Bloķēšanas statūts uz tiem neattiecas. Tomēr to Savienībā reģistrētais mātesuzņēmums ir ES operators, un šajā statusā uz to attiecas Bloķēšanas statūta normas.

22. Vai uz ES pilsoņiem, kas rezidē ārpus ES, tai skaitā ASV, attiecas Bloķēšanas statūts?

Jā, uz dalībvalsts pilsoņiem, kas dzīvo ārpus Savienības, Bloķēšanas statūts turpina attiekties (sk. 2. jautājumu).

23. Vai ES operatori var pieprasīt licenci no ASV, lai attiecībā uz viņiem netiktu piemērotas uzskaitītās eksteritoriālās sankcijas?

Nē. Ja no ASV iestādēm tiktu pieprasīta individuāla licence, ar kuru tiktu atļauts atkāpties/noteikt izņēmumu no uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem, tas nozīmētu pakļaušanos tiem. Tas noteikti nozīmētu atzīt ASV jurisdikciju pār ES operatoriem, kuriem vajadzētu būt Savienības/dalībvalstu jurisdikcijā.

Tomēr saskaņā ar Bloķēšanas statūta 5. panta otro daļu ES operatori var lūgt Komisijai atļaut viņiem pieprasīt šādu licenci ASV iestādēm.

Taču Komisija neuzskata par pakļaušanos uzskaitītajiem eksteritoriālajiem tiesību aktiem vienkāršas pārrunas ar ASV iestādēm, ja ES operatori vēlas noskaidrot šo aktu darbības precīzu apjomu, kā tie varētu viņus ietekmēt, un vai nepakļaušanās tiem varētu radīt nopietnu kaitējumu viņu interesēm 5. panta otrās daļas nozīmē. Šādas pārrunas varētu notikt, pirms ES operatori saskaņā ar iepriekšminēto pantu pieprasa atļauju Komisijai, bet to veikšanai nebūtu nepieciešama atļauja.
